

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
címezendők.
Kolezsvár, (Ó-vár, Bástyaútcza 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, körli tagok 1 frtot fizetnek.
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazda“-t
ingyen kapják.

A méhek telettetése.*)

Jelige:

Ki jól kezd, jól végezhet.

Minden munkának jó legyen a kezdete s akkor könnyebb jól folytatni és jól végezni.

Méhészeti teendőnk a beteleléssel kezdődik, mely ha helyesen eszközöltetett, meg van vetve az évi munkánk alapja.

A közönséges kasokkali betelelés nem jár nagy gonddal; mert a méhek maguk, már jó előre készülnek rá és mire a tél nyakukra ér, készen vannak. Ezeknek a belső berendezésébe nem kontárkodik emberi kéz. Csak arra ügyeljen a méhész, hogy télen szélnek, víznek és a kártékony állatoknak ne legyen kitéve és nyugodt, csendes helyük legyen.

Egészen másként áll a dolog a mozgó szerk. méhblakoknál. Ezeknél is készülnek a méhek a télre, de ebbe belenyul az ember is és sokszor többet ront, mint használ, kivált ha avatatlan méhész keze kótórász benne. A szerkezete sem oly kedvező a méhekre, mint pl. a kupos kasé. A mozgó szerk. méhblakoknál az ember veszi át a telettetés munkáját, a méheknek bele kell nyugodniok, jól vagy rosszul lettek bár betelelve. Hogy azonban tetemes kárt ne valljon a méhész, szakértelemre van szüksége, mert ki tagadhatja, hogy az okszerű méhészkedésnek a szakértelem a rugója?

*) Pályamunka egyletünk által kitűzött pályadíjra.

Jelen dolgozatom célja előadni, miként kell okszerűen beteleltetni a mozgó szerk. méhlakot.

Hogy mikor, mily időben kell eszközölnünk a betelelést, azt megszabni itt nem lehet. Mindenesetre akkor, midőn a nagyobb mézhordás megszűnt, hogy méheinknek még idejük maradjon a hideg beállta előtt némi javításokat eszközölni. Hogy melyik szerkezetű méhlak jobb telelésre, azt is bajos megmondani, mert tökéletes, embernek és méhnek egyszerre nem lehet. Egyiknek is van előnye és hátránya, másoknak is. A méhészt dolga a hátrányokat minél inkább pótolni ügyességével. Szabadban jobb-e a telelés vagy méhesben, vagy éppen valamely lakóbáz részében: azt is a körülmények szabhatják meg. Jó lehet mindenütt, ha szakértelemmel dolgozik a méhész; ellenben a legjobb hely sem jó, ha nem tudjuk használni.

A fő a telelésnél, hogy a méhek az időváltozásokat ne is tudják meg. Akár hideg, szél, meleg vagy napsugár érinti a méhlakot, azt lakóik ne vehessék észre. A hideg ellen elég vastag legyen a lak fala, mi ha nincs meg, takarókkal kell pótolni; nyílásoknak, vagy repedéseknek semmi esetre nem szabad lenni a méhlakon. Szél ellen, éppen úgy a napsugár ellen is, ellenzővel kell védeni a méhlakok elejét; mert mindkettő veszélyes télen. Sokan fűtést ajánlanak, pedig ha a tüzelő anyag árát, a veszélyeséget stb. fölszámítják, oly kényelmes és jó lakot készíthetnek méheiknek rajta, hogy Sziberiában is kitelelnének méheik. Hasztalan fűtéssel melegíteni méhlakot, ha nincs módunkban a meleggel fölzaklatott méheknek — flórárt adni. A fűtésnél sokkal többet ér, ha a méhek még — muzsikaszót sem hallanak. Azaz semminemű zörögés, vagy rázkodás nem hat hozzájuk.

Ezek volnának az általános szabályok a telelésnél. Most kezdjük a részletezést.

Mikor mézpergetőd az utolsó fordulatot tette meg, az év vége is lepergett a méhészre. Valamint a szántóvető a szántás-vetéssel kezdi gazdasági évét, úgy a méhész éve teleltetéssel kezdődik. Nincs pihenő. Elteszed a pörgetőt, vedd elő tudományodat a beteleléshez.

Amint megszűnt a nagyobb mézhordás, augusztus végén, vagy szeptember elején, mindjárt fogjunk hozzá a méhlak téli berendezéséhez. Zárjuk el a méztért és többé föl ne nyissuk, hogy méheink a záró, vagy rekeszdeszkácskákat jól leragaszthassák és a nyílásokat betapasztassák. Fogjunk hozzá az átvizsgálás- és téli rendezéshez. Szedjük ki a kereteket mind és alkalmas építményeket rakjunk be. Ügyes méhész

csak jobb és legjobb méheket telettet be. A gyengéket egyesíti, míg jobbb nem lesz belőle. Az így keletkezett fölösleges anyákat anyanevelőben teletteti be. Minél több fölösleges anya van tavasszal, annál nagyobb sikert fog elérni a méhészt az évben.

A méhésznek évközben félre kell tenni méhei számára azon mézből, mit tavasz és nyár folytán gyűjtöttek. Különösen oly mézet adjunk méheinknek, melyek egy év alatt nem ikrásodnak. Ha a méz megikrásodik, méheink itatás mellett is szenvednek, ha jó, folyékony mézzel telettük be méhlakainkat, nincs szükség az itatóra. Itt megjegyzem, hogy az itató télen többet árthat méheinknek, mint használ. Tavasszal, midőn több vízre van szükség, itathatunk, de a telet ne nedvesítsük itatóval, ugyanis nedves az.

Arra kiválóan ügyeljünk, hogy a méhek télen egymással érintkezessenek. Ne zárja el a mézes keret őket egymástól, mert ezáltal 2—3 rakást (fürtöt) kénytelenek csinálni testükből, mi a melegejlesztést akadályozza. Arra is gondunk legyen, hogy oly megszakítások a keretek folytonosságában ne legyenek, melyeket a méhek áthidalni nem birnak. Pl. a felső és alsó sor keret közt, hacsak lehet, hézag ne is legyen. A betelelésre szánt keretek építményei középen átlukasztandók, hogy a méhek közlekedhessenek anélkül, hogy a keretet megkerülniök kellene.

A keretek elrendezésére nézve ily sorrendet állapítok meg:

Jobb, ha a méhek a felső sor kereten telelnek, miért is, a berendezéssel kényszerítsük őket, hogy oda vonuljanak. Ezt úgy érjük el, ha a felső sorba mind öregebb, de nem nagyon öreg, csak barna sejtű keretet teszünk; továbbá, ha üres és kenyeres czelláju kereteket helyezünk a felső sorba. Minél tömörebb ugyanis valamely test, annál jobb hővezető, következésképp annál hidegebb. A mézes keretek tömörek és hidegek. A hideg tárgyaktól a méhek irtóznak, — még ha méz is az*) — tehát elvonulnak róla. Az üres keretek czellái levegővel vannak tele, mi rossz melegvezető, tehát melegebb, azért a méhek az üres, vagy kenyeres sejtekre húzódnak. Azért vannak némely méhésznek a méhei a röplyukhoz közel télen is, mert felül mézes kereteket helyezett és röplyukhoz üreseket. Inkább a külről beáramló hideget tűrjük el, mint a hid mézen tartózkodjanak.

Felül a fal mellé legjobb oly befödött mézes keretet választani,

*) Mi sem örömet aludnánk élelmi szereinken csak azért, hogy minduntalan hozzányulhassunk.

melyben kenyér is van. A méhek; — természetüket követve, — olyat is tesznek, hogy a kenyér fetejére mézet hordanak és úgy pecsételik be. Ha világosnak tartjuk a keretet, azt meglátjuk. Ily keretet kell szélről tenni, minek nem kell átlukasztva lenni. Azután teszünk négy oly keretet, melyben csak fölül van méz, a többi rész üres és kenyeres. Azután egy átlukasztott és a szélsőhöz hasonló keretet, végül egy telt keretet. Az orsz. méretű keretek, ha telve és pecsétel vannak, 1—1 $\frac{1}{4}$ kg. mézet tartalmaznak. Így tehát a felső sorba rakott 7 keretben lesz körülbelül 4 $\frac{1}{2}$ kg. méz.

Alul, a bejáróhoz teszünk két oly keretet, mely nincs a keret alsó léczéig építve. Ebben kenyér lehet, de méz nem. Azután 5 keretet mézzel, de melyek szintén ne legyenek a léczig építve. Így az alsó sorban lesz 5 $\frac{1}{2}$ kg. méz. Az egész kasban körülbelül 10 kg., mi egy nagy rajnak tavaszig el nem fogy. Ezzel be volna telve méhlakunk, mihez még a röplyuk megszükitése kell.

Őszig még hordanak ugyan méheink, de azt el is fogyasztják. Ezután figyelemmel kísérvük mozgásukat s csak azokat bontjuk föl, melyek gyanus jeleket mutatnak.

Ha az idő hűvösödni kezd, vagy éjjel fagyocskák is mutatkoznak, kitömjük a méztért rosz hővezetővel. Később, ha már csakugyan komolyan fogja, még az ablak és ajtó közt maradt üres helyet is kitömjük és többé nem háborgatjuk méheinket. Ezután csak arra ügyelünk, hogy egér, güzü s több efféle állat ne férjen méheinkbe és a telet a legnagyobb nyugalomban tölthessék. Még közel a méheshez oly munkát végezni sem engedünk, mi zörgést, vagy földrengést idézne elő, pl. favágás. Azért nem helyes a méhessel műhelyt kötni össze, mert ott télen dolgozván, zörgés, falak és föld rengetése által a méhek folyton háborgatva vannak.

A méhésznek ezután nincs egyéb dolga, mint néha-néha ellátogatni a méhesbé és — hallgatózni. Ügyelni kell arra is, hogy a kijáró és lehalló méhek által el ne torlaszollassék.

Február, vagy márcziusban, mihelyt a levegő 8—10°-ra melegedett, ösztönözzük méheinket a tisztulási kirepülésre. Ha a méhes körül a föld nedves, teregessük be, gyékény-, ponyva-, vagy törek-ponyvával, vagy bármi alkalmas takaróval, hogy a méhek a földre ne essenek, mert ekkor még gyengék lévén, ott megdermednek. Szalma azért nem igen czélszerű, mert lazán állván, a méhek közé hullanak és sokan nem bírnak kimászni s ott vesznek.

Ezzel végződik a betelelés, mert méheink már ekkor kiteleltek.

Isméltél a következő szabályokat vonhatom ki:

1. Ne késsél el a beteleléssel, hogy méheid is igazgathassanak utánad.

2. Csak erős családokat teleltess be, mert a gyenge sokba lesz tavaszra.

3. Ha gyenge családaid vannak, egyesítéssel tedd erőssé, de a főlölegessé vált anyákat is beteleltesd, mert tavasszal szükséged lehet rá.

4. Adj méheidnek télre elegendő folyékony mézet és virágport. Ikrás méz télen méheid halálát okozhatják.

5. Ugy teleltesd be méheidet, hogy fölül és egy fürtbe huzodhasanak össze, de azért sem méz, sem kenyér messze ne legyen tőlük.

6. Az üresen maradt helyeket méh lakodban tömd ki rosz hővetővel.

7. Méheidet védj az idő viszontagságaitól; hideg, szél, napsugár, zörgés és kártékony állatok halálok lehet.

8. A tisztaságra télen is ügyelj; a holt méheket a nép háborgatása nélkül távolítsd el.

9. Ha a levegő tavasz felé 8—10 fog meleg, ösztönözd méheidet a tisztulási kirepülésre, de előbb takard be méhesed környékén a földet.

10. A betelelésnél minden mozzanatról végy jegyzéket, mert más-ként nem tudod magad tájékozni. —

Kiké az okszerü méhészet jövője?

Nem rég a vallás- és közoktatásügyi minister egy rendeletet becsátott ki a tanítóképezdei igazgatóságokhoz, mely oda irányul, hogy a tanítót nemcsak megilleti a méhészet, e nemes foglalkozás, de ő van hivatva, az iskolán kezdve, a méhészet felvirágzását leginkább előmozdítani. De ezen méhészet nem a régi mód szerinti méhtartás, hanem az okszerü méhészet lenne, keretes rendszerrel. — Vajjon a műméhészet terjed és terjedhet-e közvetlen a földmivelő-osztálynál, mikép el volt terjedve a régi mód szerinti? A jelen felnött nemzedékkel nem. A mig valami keveset kap ingatlan szerkezetü kasai után: vas szívóssággal ragaszkodik régi rendszeréhez.

Az okszerü méhészet több iskolai képzettséget kíván, mint a mennyivel a jelen felnött földmivelő nemzedék bir. Hogy helyesen fel-foghassa mindazon munkálatokat, műfogásokat és helyes időben tudja

alkalmazni és meg tudja méheit védeni mindazon romlásoktól, melyeket éppen a mesterkéltség idéz elő nagy mértékben, idevágó alapos természetrajzi ismeretekkel kell bírnia. Ezt pedig csak a jövő földmivelő nemzedék fogja megszerezni, szakértő tanítók által az iskolán kezdve. Hiszen minden lépten-nyomon látjuk, hogy az intelligens osztályból is akadnak olyanok, kik — habár özőnével olvassák az ide vágó munkákat, vagy nem értik meg, vagy időszerint alkalmazni nem tudják, vagy félszegül alkalmazzák, a minek természetes következése a kár; de — sajnos — ilyenkor nem magukat és hibás eljárásukat kárhóztatják, hanem a mű-méhészetet. Saját tévedéseik miatt felhagynak azzal, sőt ennek, terjedésében is ellenségei lesznek. A földmivelő-osztálynak még értelmesebbje sem mutat semmi hajlandóságot az okszerű méhészethez. Vele született szűklelkűségénél, korlátolt eszénél fogva nem vagyunk képesek reá beszélni, hogy bár 30 krajczárt áldozzanak egy épen számukra írott méhészeti munkára, annál kevésbé költenek szaklapokra; hogy ingó szerkezetű kaptárokra költsenek valamit, az már szerintök óriási pazarlás lenne. Hiában minden felvilágosító magyarázatunk. „A régi jobb, mert nem kell költeni semmit reájuk és kevés felvigyázattal eleget fizet“, szokták mondani. Hogy az ingatlan szerkezetű kaptárokkal helyesebben méhészkedjenek, azt nem mondom, hogy nem lehetne reá bírni.

A keretes rendszerrel méhészet a jelenben és jó ideig a jövőben is, a miveltebb osztály tulajdona fog lenni. A földmivelő népnek nemcsak értelme hiányzik, de elegendő ideje sincs a keretes rendszerrel méhészethez. Mikor a méhekkel legtöbbet kellene foglalkoznia, a reá nézve sokkalta fontosabb mezei munka annyira elfoglalja, hogy teljességgel nincs ideje a keretes rendszerhez megkívántató méhészeti foglalkozásra. Hiányos, vagy fél munkát, vagy éppen időszerűtlen munkát végezni keretes rendszerrel megboszulja magát. A földmivelő méhei gondozását nyáron át egy-egy vén asszonyra vagy gyermekre bizza, kiknek a mezei munkában ugy sem venné hasznát. Egyáltalában a földmivelő népénél a méhészet, asszonygazdaság; ezektől pedig mit várhatunk az okszerű méhészetben? Ha itt-ott akadnak is oly földmivelők, kik a papok, tanítók jó sikerei által bátorítva, neki fognak a keretes rendszernek, — a tanító nem lehet ott mindeniknél folytonos utbaigazításával, — jól nem értve a dolgot, a rosszul végzett munka sikerteliségre vezet, kedvét vezti s felhagy vele.

Hogy a keretes rendszer semmi örögi mesterségnek ne tűnjék

fel a földmivelő előtt is, erre az iskolában kell tanítani a növendéket; a tanítók kitűnő méheseibe mintegy belé nevelni. Így megismerve alaposan, meg is tanulja szeretni s folytatni is fogja otthon egész odaadásal. Akkor bizonyára talál elég időt vele foglalkozni és meg tudja választani minden munkálatra az alkalmas időt. A méhlegelő nem fog szűk lenni: kis gazdaságát igyekszik mindenik úgy rendezni be, hogy míg egyfelől kedvencz bogárkáinak sok mézelő növényt plántál, ugyanakkor családja, háztartása számára sok izletes gyümölcsessel, gazdasága körül használt állatai számára kitűnő takarmánnyal szolgáljon és így, jövedelmét, a mostanival összehasonlítva, meghatványozza. Míg ez bekövetkeznék, a méhészet jelen és közel jövő haszna nagy mértékben a papoké és tanítóké lehet; Az ők kezükbe van letéve jövője a földmivelő népre vonatkozólag Nem csalatkozom, ha azt mondom, hogy az okszerő méhészet felvirágzásával fog kapcsolatosan emelkedni a selyemhernyó tenyésztés A mely tanítónemzedé meg fogja szeretni a méhészetet, az időt lel és kedvet kap a hasznos selyemhernyó tenyésztésre is. Mert ezen foglalkozásnál is egy kis kert, körülszegélyezve szederfával (eper), minden külső birtok nélkül, rövid időn tisztességes jövedelmet hoz. A jó példa által ösztönözve, a gyermekek által is könnyen üzhető foglalkozástól kevésbé fog visszajedni, mint a méhészettől, a kisbirtokos, földmivelő is. De ezen foglalkozásokra a tanítókat is tanítani és növelni kell.

Csiki János.

A méh, mint mintakép.

Csaknem minden dologgal hasznáért szoktunk foglalkozni. Szeretjük fáradozásainknak valami jutalmát, befektetéseinknek kamatját venni. Így vagyunk főkép gazdasági dolgainkkal s annak keretében a méhészettel. Szeretjük a mézet és szeretjük annak árát. De ki tagadhatná, hogy a méhészetnek az anyagai hasznon kívül valami egyéb jutalma is van: nemes időtöltés, öröm és gyönyörűség, a melyekre a rajzási jelenek, mézszüretelés stb. ilyeneken kívül nem kis mértékben nyújtanak alkalmat a tavaszi elsőbb kellemes napjai is. Hanem a jutalom e szellemi neméből, azokon kívül még ismét van valami egyéb is. Szokták, ugyanis, a méhet és hangyát bizonyos tulajdonaikban mintaképül méltó. Jutalom lenne tehát — tovább — az az erkölcsi haszon is, a melyet az élénk szemlélődő a méh ama bizonyos tulajdonainak megfigyeléséből merithet.

A méh tulajdonságai között első sorban feltűnik annak *fürge* sége. Ki kedvelné, bármily szép legyen is valamely rovar, vagy más állat, ha lomha, vontatott járásu, lassu mozgásu. A méh a mily csinos, oly fürge is. Egy pillanat alatt tűnik el és támad ismét elő röptében. Ha bosszantatik, mint villám veti magát ellenére s a mely pillanatban megérintette, abban már meg is csipte. Ilyen serény munkája közben is. Gyors mozdulatokban épít, tisztogat és szedi magára a virágport s aknázza ki a virágkelyhek méztárait. De ily meglepő *tisztasága* is. Hol, melyik állatnál tapasztalhatni nagyobb tisztaságot, mint a méhnél? Nála ez életfeltétel. A legparányibb piszkot sem fedezhetni fel rajta. Pedig nem fürödgetik vízben; mégis olyan: akár mintegy kiszapanzott baba! Mint magán, oly tisztaságot tart házában is. Ha szállást foglalt, első dolga onnan minden szennyet, szemetet kitisztogatni. — A falaknak, gadozatnak, lépeknek mindig tiszták kell lenniök. Az anya petéit, a munkások a mézet csak szépen kitisztogatott czellákba rakják. S ha volna a házában valami oly tisztátalanság, a miről tenni nem tud, kész inkább onnan kiköltözni, semmint azzal együtt lenni. Benn még télben sem „gazol“; a hullát kihordja. Soha ki nem fárad a tisztogatásban. Sok gazdasszony vehetne tőle példát a sepregetésben, törülgetésben és sok gyermek a megmozdásban.

De a méhecske mégéppoly veszedelmes munkás is. Ne hidd tehát, hogy „uti czifra, házi rossz.“ Rát teszi kezét, azaz lábait és szájacskáját a munkára a maga idejében. Nom fél végzetétől: orczájának veritékével keresni kenyerát, tartani fenn magát és övéit. Pedig nincs része abban a szerencsében, a melyben annyi ember részesül, hogy kész butorozott szobában, hajlékban foglaljon lakást. Magának kell beépítenie, berendeznie. Hát még: mekkora teren munkálnia. Munkamezeje nem csak czellái szűk falai közt határolódik, hanem egy egész vidék az, a mit naponként befutnia kell. S hány virág házikójához kopogtatnia be, míg parányokból összeszedegéit terhével hazatérhet!... De korán is kell ám! Gazdag mézidényben alig hogy virrad, már utra kél és munkájának csak az estszürkület vet véget. Még sem. Dehogy fekszik puha ágyba! Ha nappal künn, éjjel benn keres és talál munkát. Csak alkalmatlan időben nyugszik; de akkor sem örvend rajta. --

Munkájával párosul a *takarékosság*, a mely munkája becsét megadja. Ebben igazán mintakép. Sok pazar ember vehetne példát tőle, a ki szerzett, vagy öröklött javain könnyelműleg szokott tudni.

A méh tudja, hogy a munkának csak úgy van értéke, ha annak gyümölcsei el nem fecséreltetnek, hanem megtakaríttatnak. Ő teszi is. — Hágy ma, hogy holnap is legyen. Gyűjt nyárban, hogy legyen mit elővenni majd a szükség napjaiban. Ne hidd, hogy a szükségesen felül csak egy morzsányit is elköltsön rendes viszoyok között, pedig ott jó, meg mindig a gazdagon rakott kamrácskákon, melyeket gondosan befedezget, hogy az azokba tett javak romlatlan maradjanak.

Rendszeretét sem hallgathatjuk el a méhnek. De mi is lenne házában annyi munka és annyi munkás közt rendszeret nélkül? Még kevesebb munkával és munkással bíró ház is fenekestől fordul fel rendszer nélkül! A méhnél kora tavasztól késő őszig, minden munka a maga idejében rendszerint vétetik elő és végeztetik. Munka oszlik nappalra és éjszakára. Rendszeresen van megosztva egymás közt is. Egyik takarít, másik szellőztet, harmadik, negyedik stb. vizet, mézet, virágpport hord; épít; kicsinyeket ápol, etet, melenget, űrt áll künn és benn, úgy, hogy egyik sem vét el semmit s a másíknak utjában nem áll. Pedig nincsenek írott szabályaik, tiszttartóik. Egyenlők mindnyájan; nincs kiváltság, nincs szolgaság. Azt a kiváltságot és méltóságot is, a melylyel az anya bír, nem zsarnokság és ebből eredő félelem, hanem természeti rendeltetés és a legédesebb szeretet biztosítja.

Ily szép a méhnél még az összetartás is. Azzal az összetartással, egyetértéssel, a mi itt van, egy állam, egy család sem dicsekedhetik. Az egész népnek egy gondolata, egy akarata: A közérdékért élni-halni. Csak egy sincs, a mely a család jólét ne akarná, ne munkálná. Nincs hűtlen, nincs áruló! Egymás iránt mind engedelmes, mind gyöngéd és odaadó. Azt még senki sem tapasztalta, hogy egy családhoz tartozó népnek csak ketteje is holmi apró kérdés felett egymást bántalmazta volna. De ha van néha zöreij és zenebona is a családban: annak nem önérdek, var harag, bosszu, gyűlölség az oka, hanem a család fennmaradásának és előmenetelének érdek. Ez az oka, a rajzásra indító meghasonlásnak, néha az idétlen és haszontalan ivadékok száműzésének, vagy levágatásának s bizonyos időn tul a herék kiirtásának.

Oh de a méh még nagy vitéz és hős is. Jogtalanságot, méltatlan bántalmazást nem tűr. Magával vagy javaival paczkázni sem embernek, sem állatnak nem engedi. S én ezért is tudom becsülni. Mert bár ha akárki is inkább szeretné -- mint a rózsát tövis -- úgy a mézet is tulánk nélkül, de mégis: oly szép, annak a piczi, csinos állatknak oly vitéznek lennie. Kész bármely pillanatban emberrel és állattal

sikra szállni, midőn legtöbbször nem ő, hanem ellensége hátrál, vagy futamszik meg. Igaz, hogy ha fegyverét használnia kell, maga is gyakran a küzdtéren marad; ámde ez is arról tanuskodik, hogy a család érdekeért, kész — ha kell, — hősileg életét is feláldozni.

Feltűnik élelmessége is, mely szerint könnyen hozzányul, ha hozzáfér ahhoz is, a mi a másé; sőt azt el is rabolja. No de enyhítse ezen hajlama feletti ítéletünket az, mely szerint csak onnan vesz, a honnan könnyen kap; a hol, a mely családban — tapasztalata, vagy érzéke szerint — rendetlenség van s így mintegy szükségét látja annak, hogy a feloszlás veszélye előtt álló család pusztuló javait kellő biztonságba helyezze; enyhítse az, hogy az így magához költöztetett javakkal együtt akárhányszor kész szállást adni azon javak szétzúlló tulajdonosaiknak is; sőt illedelmes és alázatos kérésre becsülettel szerzett javait úgy, mint meleg-tűzhelyét a valódi szegény koldusokkal és hajléktalanokkal is szívesen megosztani.

Felemlíthetném még ügyességét, mondhatni: okosságát ama kiválóságaiban, mely szerint a lépekben oly mesteri művet képes előállítani; lakását az első kirepülés után is újra biztosan feltalálja; a mezőn a közelgő vihart észreveszi; felismeri annyi lakótársa közt az oda netalán befurakozott idegeneket s ezek támadása ellen rendszerrel védekezik; feltalálja erdőn-mezőn az alkalmas lakhelyül szolgáló odut; fel a prédát és ha egy-kettő csak egyszer is belekóstolt: bizonyos jelre az egész sereg munkás része velük tart; s hogy többet se említek, anyátlanodás esetén ezen mindjárt észrevett életveszélyt, ha erre szükséges eszközökkel rendelkezik, új anyaneveléssel elhárítani igyekszik stb. De hadd álljon itt végül korona gyanánt hasznossága. Illetékes egyének bizonyítgatják, hogy a méh nagy befolyással van a gyümölcsvirágok megtermékenyülésére; hanem ezt és több ilyeneket nem is említve, a mik különben igen fontosak, — ha a hasznosság mérlegébe csak az oly sokfélekép használható via szat és mindenek felett az ember által annyira szeretett, sőt nélkülözhetetlen mézet tesszük is: el kell ismernünk, hogy a méh hasznosságra nézve tömérdek állat felett áll és sok oly ember felett, a ki a társadalomnak használni semmit sem tud, nem akar.

Szánandó dolog, hogy az emberek nagy része hálátlansággal adózik ezért iránta, azon megbocsáthatatlan kegyetlenségében, mely szerint oly nagy szorgalmmal és fáradsággal gyűjtött készletének elvételekor e hasznos népséget igen gyakran legyilkolja.

Apoljuk és kiméljük a méhet anyagi hasznáért és szerettük a velük járó foglalkozásból nyerendő örömet, de jó tulajdonaiban kövessük is.

Kozma Dimén.

Vegyes közlemények.

— Kérelem. Felkérjük a tagsági díjjal hátralékosokat, hogy esedékes tagsági díjait szíveskedjenek mihamarább beküldeni Gebhardt Döme pénztárnokhoz, Kolozsvárt. Rendes tagsági díj egy évre 2 frt. Köri tagsági díj 1 forint. Ugy a rendes, mint a köri tagok, a „Méhészeti közlöny“-t és „Erdélyi gazdá“-t ingyen kapják. Köri tagsági díjkezdvevényben részesülnek a községek, körjegyzők, tanítók és segédfelkészek, valamint a magyar méhészek egyesületének tagjai, minthogy viszont, az erdélyrészi méhészegylet tagjal is 1 frtért kapják a „Magyar mész“- című szaklapot.

— Egyletünk közgyűlése június 8-án megtartott. Egyetlen tárgya volt az alapszabályok módosítása. A közgyűlés a 90.§-ből álló alapszabály-tervezetet, kevés módosítással elfogadta. A méhészkörökre vonatkozólag történt némi változtatás, a szamosujvári m.-kör indítványa következtében. Megbízott az elnökség, hogy a szabályzatot terjessze fel a miniszteriumhoz, megerősítés végett.

— Időjárásunk pár nap óta esős és hűvös. A mézelés megcsappant, a pergetőnek nemcsak pihenni kell, hanem a családok rendben tartása céljából szükséges, hogy esténként kevés mézes vízzel etessük, különben hozzáfognak a fiasítás-kihordáshoz, vagy a mint közönségesen mondani szokták, megvetnek. Egy-két kanálnyi nagyon higitott méz, estéukint beadva, elégséges arra, hogy a fiasítás-kihordást megakadályozzuk, feltéve, hogy a kaptárban van még elegendő méz; ha ebben hiányt szenvednének, első teendő, hogy azt pótoljuk.

Kérdések rovata.

1. Mitevő legyek, egy régi divatu, kupos kasomból a család nagy része már két hét óta, úgy egy kalap nagyságu csomóban künn ül; fele a kas oldalán, a más fele az állásdeszkáról lecsüngve sem nem dolgozik, se rajzani nem akar? Az anyasipolás egy hétnél több ideje, hogy tart, már vagy három anyát kaptam a kas előtt megölve, kilökve. Ha a kas alá toldást teszek, lesz-e segítve rajta, vagy várjam tovább, hogy rajozzon jószántából? Az időjárás mostanában mind szeles boros volt, vajjon az okozta, hogy nem rajozhatott? Szíves utasítást kérek, hogy mit tegyek? Botár József Toroczkón.

2. Egy néhány, már idős anyát fiatal, termékeny anyával akarok felcserélni, vagyis kicserélni úgy, hogy a családnál a peterakás ne szüneteljen. Bátorodom kérdezni, hogy melyik itt a legcélravezetőbb eljárás, mert az anyák legyilkolása miatt már türelmemet vesztettem? 24 órai kupakozás után is számtalant legyilkolták? F. Gy. Uzon.

3. Mennyire van káros befolyással a méhtenyésztés a gazdasági takarmány-mag, különösen a l ó h e r e - m a g termelésre névve? Miután egy gazdasági körben e kérdés igen sajtóságon dőntetett el, választ kérek arra. M.-Sámson, Jenei Lajos.

Feleletek rovata

1. A család rajzását valószínűleg a beállott szeles idő akasztotta meg, de nem valószínűtlen, hogy az öreg anya röpképtelensége. Itt mégis az előbbi okozta. Segíteni a bajon lehet, ha a kasban még több fiatal anya van, úgy tütülő, mint kvagógó. Egy szép nap délelőttjén 10 óra tájt elveszük a kast helyéről s a boltozott anyákból egy szépet, féltényérnyi léppel együtt, óvatosan kivágunk belőle s ezen kivágott lépet egy tiszta, rajnak szánt üres kasba erősítjük egy erős tű, vagy peczekkel. Ügyelünk arra, hogy nem éppen a csucsba jőjön, hanem négy ujnaira alább, az oldalra. Az így felszerelt üres kast azután a család régi helyére helyezzük s a családot új helyre állítjuk. Ha feles anyáit kiölte, akkor czélszerűbb neki a munkára tért nyitni.

2. A kicserélendő vén anyát lekupakoljuk s vagy 12 óra hosszat kupak alatt tartjuk a fészek közepe táján. Ennek elteltével lefogjuk, óvatosan, kézzel az adandó fiatal anyát s a családhoz visszük. Egy kissé elfüstölve a népet, az öreg anyát a kupak alól kilopjuk s a kézben levő fiatalat zárjuk helyébe és a keretet volt helyére visszatesszük. A fiatal anyát is legkevesebb 18 óráig, itt zárva tartjuk s csak azután eresztjük szabadon. Így a népet családósba ejtjük, vagy pedig a fiatal, az öreg szagát így jobban véve fel, elfogadása a legbiztosabb.

3. A kísérletek kétségtelenül bizonyítják, hogy a méhek s egyálalában a rovarok, nagyban elősegítik a virágok megtermékenyülését. Darwin, a híres angol tudós bebizonyította, hogy a méhek által megszállott 20 fehér lóhere-főn 2290 csiraképes mag termett; ellenben 20 behálózott főn, egyetlen mag se termett. Zirrgiebel Ernő, az „Ill. d. Bienen Zeitung“-ban szintén ugyanebben az értelemben nyilatkozik és számos kísérlettevő, kik közül van Dr. Huske (Jenában), Gravenhorst és mások: egyhangulag megerősítik Darwin állítását.

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak G e b h a r d t Döme méhészegyleti pénztárnoknak küldendők Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Áibu Lózesef, Csiki J. Lózesef, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder Lózesef.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Nyomatott Gámán János örököseinél.